

Є.М. Терехов, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми,
terekhov@academy.sumy.ua

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Утворення міжнародних організацій є об'єктивним наслідком процесу розвитку світового суспільства. Серед чинників, що ведуть до їх створення, виділяються такі: міжнародний розподіл праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні стосунки між країнами, глобалізація міжнародних відносин. Одночасно світова інституційна система скорочує історично сформований спосіб поділу глобального продукту, координує економічну і фінансову політику у світовому масштабі [1].

В кінці ХХ – початку ХХІ ст. держави виявились змушеними все більше рахуватися з міжнародними урядовими і неурядовими організаціями і інститутами.

Головними завданнями діяльності інтеграційних об'єднань, яких дотримується більшість інтеграційних об'єднань, є такі [2]:

- використання переваг економії масштабу завдяки розширенню обсягів ринку, зменшенню трансакційних витрат та використанню інших переваг на основі теорії економії масштабу;

- вирішення завдань торгової політики: регіональні угруповання надають змогу створити більш стабільне і передбачувальне середовище для взаємної торгівлі, зміцнити переговорні позиції країн в рамках багатосторонніх торгових переговорів у СОТ;

- сприяння структурній перебудові економіки завдяки використанню досвіду провідних економічно розвинених країн, що є членами об'єднання;

- підтримка молодих галузей виробництва за рахунок виходу місцевих виробників на більш широкий регіональний ринок;

- створення сприятливого зовнішньополітичного середовища: забезпечення економічної і політичної консолідації та міжнародної воєнної безпеки;

- можливість регулювання соціально-економічних процесів на регіональному рівні: усунення перешкод на шляху взаємного обміну і взаємодії національних економік, забезпечення сприятливих умов господарювання на мікрорівні, стимулювання конкуренції.

Інституції, що забезпечують координацію підсистем світового господарства, можна умовно поділити на чотири складові [3]:

- 1) спеціалізовані економічні об'єднання ООН із загальнофункціональних та галузевих напрямків;

- 2) міждержавні галузеві організації;

- 3) міжнародні галузеві організації підприємств;

- 4) міжнародні кооперативні організації.

Крім того, міжнародні економічні організації можна поділити за

наступними критеріями [4]:

1) членство суб'єктів міжнародних відносин і юридичний статус організації:

- міждержавні організації – утворюються на основі офіційних урядових угод між країнами (ООН, НАТО, ОБСЄ);

- неурядові організації – утворюються на основі індивідуального або колективного членства суб'єктів, які не є офіційними представниками своїх урядів (Лондонський клуб, Міжнародна торговельно-промислова палата, Світова конфедерація праці, Спілка міжнародних ярмарків);

2) географічне поширення:

- глобальні організації – об'єднують країни або інші суб'єкти незалежно від того, де, в якій частині світу вони знаходяться (ООН, МВФ, ГАТТ/СОР, Червоний Хрест, Римський Клуб, ЕОСР);

- регіональні організації – об'єднують країни, розташовані в певному регіоні, як правило, компактно, в територіальній близькості (ЄС, СНД, ЧЕС);

3) функціональна спрямованість:

1. організації загальної компетенції охоплюють широке коло проблем і напрямків (ООН – діяльність розповсюджується на полічну, екологічну, правові сфери, сферу безпеки та ін.);

2. організації спеціальної компетенції охоплюють організації, в яких одна з функцій є головною, а решта – допоміжними (ГАТТ/СОР, Світова туристська організація, МОП);

4) характер діяльності:

1. універсальні (ООН);

2. політичні (ОБСЄ);

3. економічні (СНД);

4. гуманітарні (Червоний Хрест);

5. оборонні (НАТО);

6. культурно-просвітницькі та ін.;

5) умова участі в членстві:

- відкриті організації – може увійти кожна держава, яка поділяє принципи й статут організації;

- закриті організації – приймають тільки за запрошенням засновників організації.

Література

1. Дадалко В.А. Мировая экономика. – Мн: Ураджай, «Интерпрессервис», 2001. – 592с., с.540

2. Міжнародна економіка / А.П.Румянцев, Г.Н.Климко, В.В.Рокоча та ін., За ред. А.П.Румянцева. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 479с., с.377

3. Міжнародна економіка / А.П.Румянцев, Г.Н.Климко, В.В.Рокоча та ін.; За ред. А.П.Румянцева. – К.: Знання-Прес, 2003. – 447 с.

4. Міжнародні організації / За ред. Козака Ю.Г. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 672с.